

Minskad användning av bekämpningsmedel Inte bara när det gäller Vattenskyddsområden

Gabriella Lundmark – Lantbruksinspektör på Miljö och Hälsoskyddsavdelningen
Email: gabriella.lundmark@kristianstad.se

- ❖ Miljötillsyn på lantbruk
- ❖ Bekämpning inom vattenskyddsområde
- ❖ Minskad användning av bekämpningsmedel

Kristianstads
kommun

Miljötillsyn på lantbruk

Växtodling
(VSO, IPM samt växtnäring)

Spridning av gödsel

Vattenförsörjning
Energiförsörjning

Lagring av gödsel

Vad tittar vi på?

Farligt/icke farligt
avfall

Bekämpningsmedel

Egenkontrollen

Kristianstads
kommun

Miljötillsyn på lantbruk

- ❖ **Kommunerna ansvarar huvudsakligen för tillsynen över användningen av bekämpningsmedel**
- ❖ Kommunen får inrätta vattenskyddsområden och meddela föreskrifter för dessa med stöd av **7 kap. 21 och 22 §§ miljöbalken** samt meddela dispens och pröva ansökningar om tillstånd från sådana vattenskyddsföreskrifter
- ❖ Dessutom är den kommunala nämnd som fullgör kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet prövningsmyndighet för ansökningar om tillstånd enligt **6 kap. 1 § NFS 2015:2**.
- ❖ Kommunen är även tillsynsmyndighet över de vattenskyddsområden som kommunen har inrättat samt över de vattenskyddsområden där länsstyrelsen har överlåtit den operativa tillsynen till kommunen.
- ❖ Den **operativa tillsynen** utförs av miljö- och hälsoskyddsnämnden eller motsvarande, i respektive kommun.

Bekämpning inom Vattenskyddsområde

6 kap. NFS 2015:2 Tillstånd för användning i vattenskyddsområde

1 § Det är förbjudet att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus inom de delar av ett vattenskyddsområde som betecknas som vattentäktzon, primär (inre) skyddszon och sekundär (yttre) skyddszon. Om ett vattenskyddsområde inte har indelats i zoner gäller förbudet mot användning utan tillstånd enligt första stycket inom hela vattenskyddsområdet.

2 § Bestämmelsen i 1 § gäller inte vid användning som har karaktär av punktbehandling och som har en sådan begränsad omfattning att människors hälsa och miljön inte riskerar att skadas.

Bestämmelsen i 1 § gäller inte vattenskyddsområden som har inrättats efter den 1 januari 2018 eller vattenskyddsområden för vilka föreskrifter till skydd för området har ändrats efter den 1 januari 2018.

Enligt 2 kap. 36 § andra stycket förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel gäller bestämmelsen i 1 § inte för ett vattenskyddsområde eller de delar av ett vattenskyddsområde som omfattas av föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken med förbud mot användning av växtskyddsmedel.

Bekämpning inom Vattenskyddsområde

- ❖ **ANSÖKAN** om tillstånd skall innehålla uppgifter om markegenskaper, skiften inkl. kartor, växtodlingsföljd, lista på de preparaten som man avser att använda och en kopia på licens för godkänd behörighetsutbildning för den personen som utför bekämpningen, fördelaktningen MACRO-DB simuleringar.
- ❖ **MACRO DB** – ett stöd i riskbedömningen, simulering av transport av växtskyddsmedel till grund- och ytvatten.
 - ❖ I ansökan simuleras alla verksamma ämnen i de preparat som ansökts.
Gränsvärdet för enskilda bekämpningsmedel i dricksvatten är 0,1 µg/l
 - ❖ Simuleringen tar bara hänsyn till det som kommer ut via dränering så alla spridningsvägar är inte medtagna såsom ytaavrinning, vindavdrift och övrig partikelbunden transport
- ❖ **TILLSTÅNDET** förenas med villkor och löper oftast under en tre års period, ex:
 - ❖ Preparat som godkänts specificeras andra ev. förbjuds
 - ❖ Sprutan skall fyllas utanför VSO
 - ❖ Sprutjournaler för avslutad säsong skall skickas in till tillsynsmyndigheten

Bekämpning inom Vattenskyddsområde

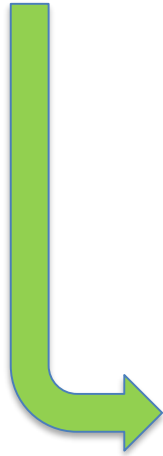
❖ Om man har mark inom primär zon där förbud råder?

- ❖ Inte alltid möjligt att lägga om till ekologisk produktion (skiftens storlek, maskinpark, m.m)
 - ❖ Djurgårdar med nötkreatur kan lättare ställa om än växtodlingsgårdar med konventionell växtodling och specialgrödor
 - ❖ Arrendera ut marken till någon som behöver odla vall eller redan bedriver ekologisk växtodling
 - ❖ Byta skiften med ngn annan lantbrukare och därmed bibehålla andelen brukad areal utan att påverka växtföljden
 - ❖ En del av arealen kanske kan tillgodose kravet på fokusareal?
- ❖ **OBS!** "Alla" behöver minska sitt beroendet av bekämpningsmedel oavsett vart verksamheten bedrivs (Regelverk kring IPM, resistens, behålla de preparat som fungerar!)

Minskad användning av bekämpningsmedel, hur?

En del av svaret

Kristianstads
kommun

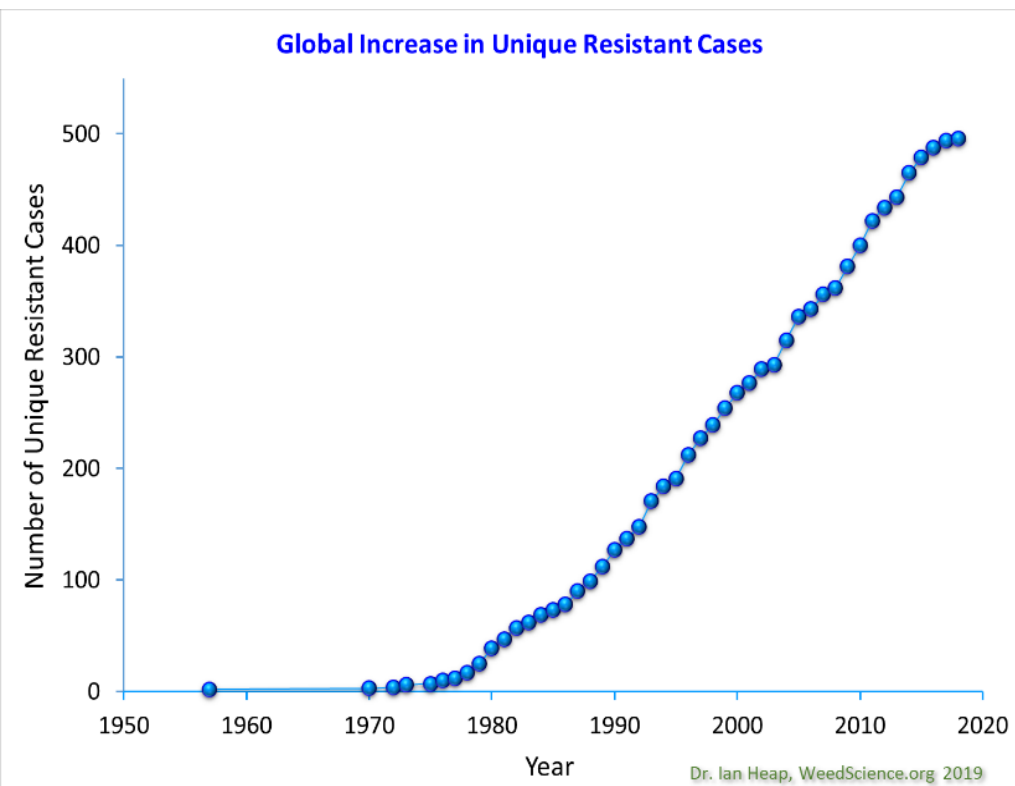
Integrerat växtskydd, IPM, varför?

- Öka ekonomin
- Förhindra resistens/hållbar växtskyddsandvändning
- Förebygga framtida problem
- Öka den biologiska mångfalden
- Vårda ett varumärke
- Förhindra tuffare regler

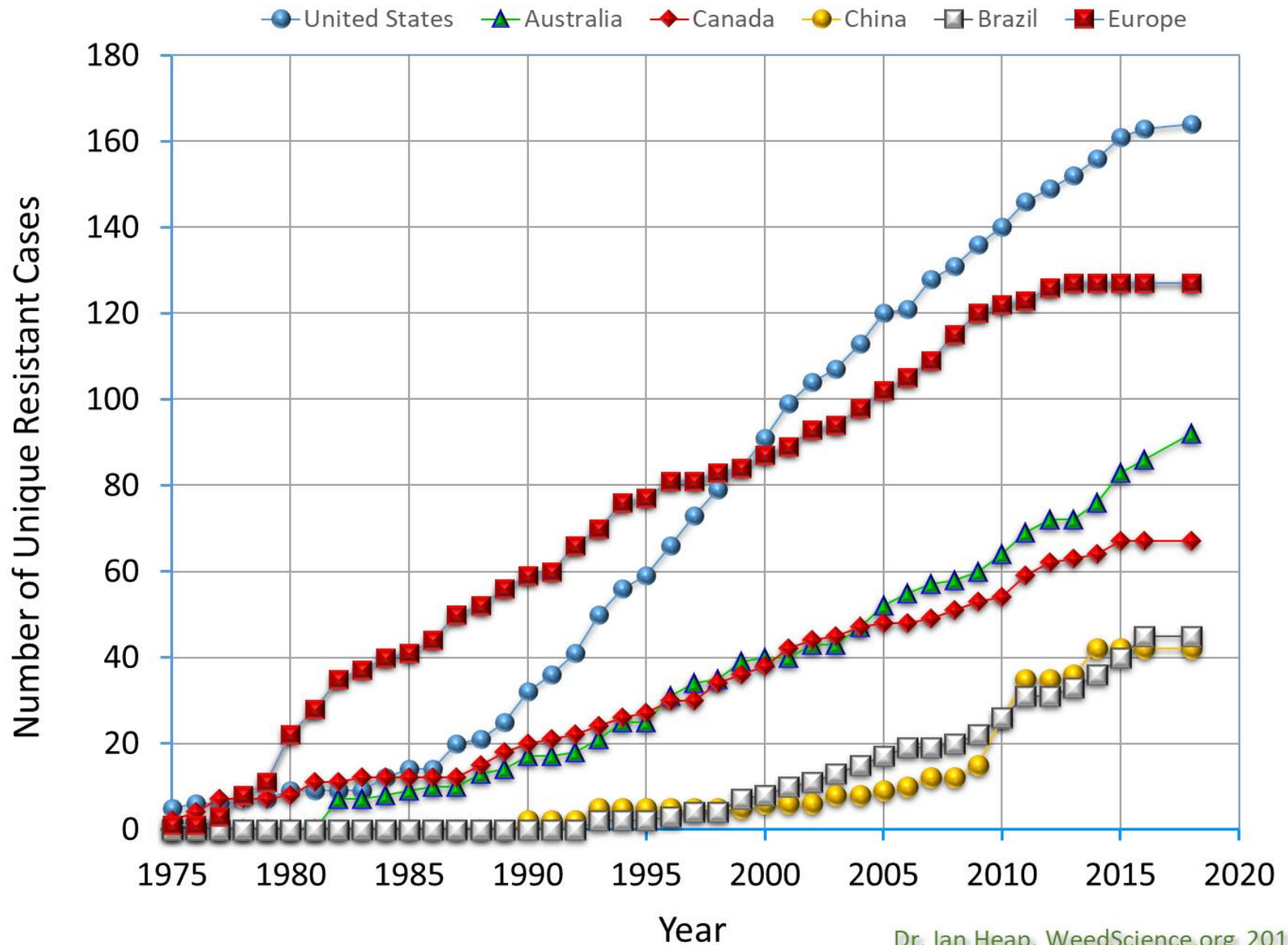

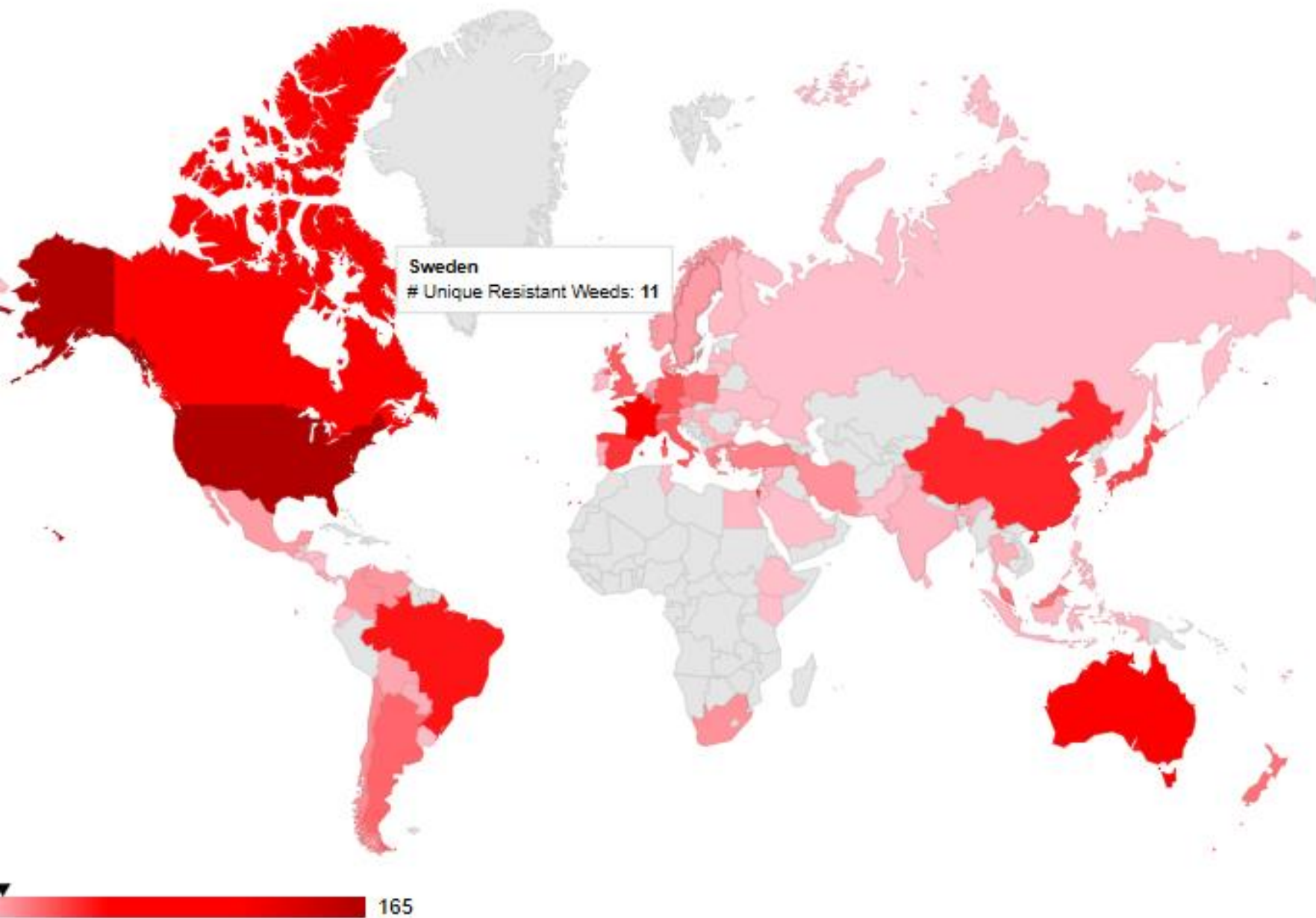
Integrerat växtskydd, IPM, varför?

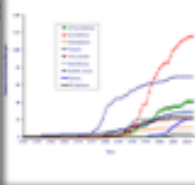
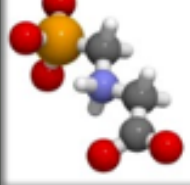
- En förutsättning för att klara växtskyddet på sikt
- Antalet verksamma substanser kommer inte att öka – snarare minska
- För 20 år sedan fanns över 1000 st, idag under 300 st
- Vi måste ha en strategier för att hantera detta

Increase in Unique Resistant Cases for Selected Countries and Europe

[Home](#) [Summaries](#) [Resistant Weeds](#) [Add New Case](#) [Herbicides](#) [Researchers](#) [Literature](#) [Help](#)

Select by Country

[Comment/Question/Report Error](#)

[FAQ](#)

[Login](#)

[FAQ](#)

[About Us](#)

[Cite this Site](#)

[Add New Case](#)

[Add Documents](#)

[Summaries](#)

[US State Map](#)

[European Map](#)

[Recent Cases](#)

[Countries](#)

[Sites of Action](#)

[All Species by SOA Table](#)

[Herbicides](#)

[Glyphosate Resistant Weeds](#)

[ALS Mutation Database](#)

[Sequence Database](#)

[Graphs](#)

[Global Maps](#)

[Herbicide Poster](#)

[Herbicide Classification System](#)

[Resistant Weeds](#)

[By Site of Action](#)

[By Crop](#)

Drag a column header and drop it here to group by that column

Herbicide Resistant Weeds in Sweden

#	Species	Common Name	First Year	Site of Action
1	Cirsium arvense	Åkertistel	1979	Synthetic Auxins (O/4)
2	Stellaria media	Våtarv	1995	ALS inhibitors (B/2)
3	Chenopodium album	Svinmålla	2005	Photosystem II inhibitors (C1/5)
4	Apera spica-venti	Åkerven	2006	PSII inhibitor (Ureas and amides) (C2/7)
5	Apera spica-venti	Åkerven	2010	ALS inhibitors (B/2)
6	Alopecurus myosuroides	Renkavle	2011	ACCase inhibitors (A/1)
7	Alopecurus myosuroides	Renkavle	2011	Multiple Resistance: 3 Sites of Action ACCase inhibitors (A/1) ALS inhibitors (B/2) Lipid Inhibitors (N/8)
8	Papaver rhoeas	Korn vallmo	2011	ALS inhibitors (B/2)
9	Alopecurus myosuroides	Renkavle	2014	Multiple Resistance: 2 Sites of Action ACCase inhibitors (A/1) ALS inhibitors (B/2)
10	Matricaria recutita (= M. chamomilla)	Kamomill	2014	ALS inhibitors (B/2)
11	Tripleurospermum perforatum (= T. inodorum)	Baldersbrå	2015	ALS inhibitors (B/2)

Integrerat växtskydd, IPM, varför?

- Grundläggande bestämmelser finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 där det finns en bestämmelse om att den som använder växtskyddsmedel ska följa de allmänna principerna om integrerat växtskydd
- Miljöbalken (1998: 808)
- Förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel
- Sveriges nationella handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel för perioden 2019–2022
- Skånska åtgärder för miljömålen

Integrerat växtskydd, IPM, hur?

Förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel.

2 § Den som överväger att använda växtskyddsmedel ska i första hand använda förebyggande metoder för att hålla tillbaka skadegörare, ogräs och övrigt som kan motivera en växtskyddsåtgärd.

Förebyggande metoder som ska prioriteras är

- *1. val av växtföljd,*
- *2. val av odlingsteknik,*
- *3. val av sort- och växtmaterial,*
- *4. anpassad gödsling, kalkning, bevattning och dränering,*
- *5. användning av hygienåtgärder, samt*
- *6. åtgärder för att skydda nyttoorganismer och öka deras antal.*

Integrerat växtskydd, IPM, vem?

Sveriges nationella handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel för perioden 2019–2022

I syfte att alla Sveriges odlare ska tillämpa direktivets principer för integrerat växtskydd, kommer en kombination av åtgärder användas som t.ex. tillsyn, information, utbildning, rådgivning, prognos- och varningssystem, beslutsstöd samt ekonomiska styrmedel.

Jordbruksverket ansvarar för att vägleda tillsynen och vid behov förbättra möjligheterna att efterleva direktivets krav.

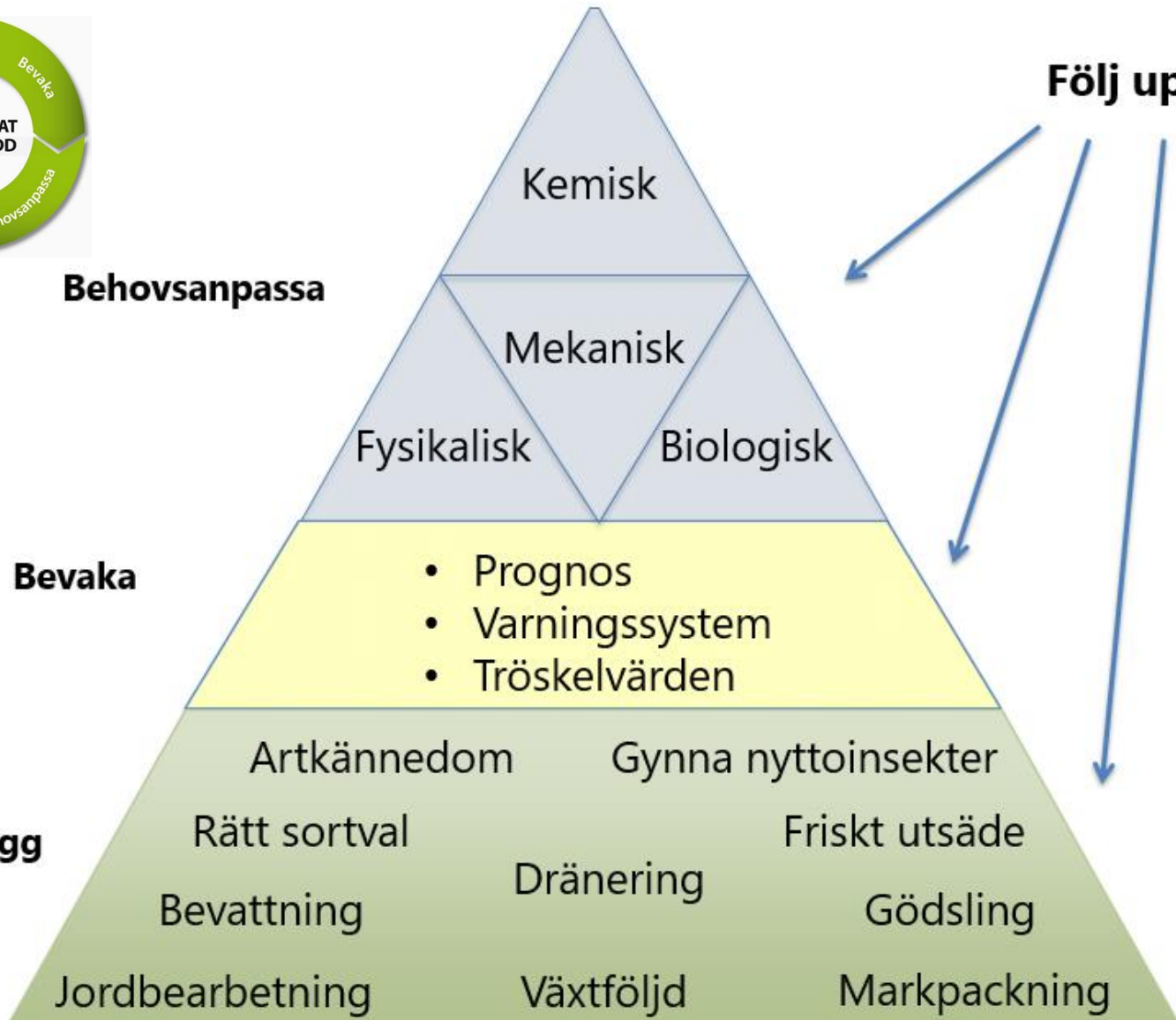
Kristianstads
kommun

Behovsanpassa

Bevaka

Förebygg

Kristianstads
kommun

Förebygg

**Grunden i IPM-arbetet –
de förebyggande åtgärderna**

Kristianstads
kommun

Att förebygga växtskyddsproblem

– en viktig del i integrerat växtskydd (IPM)

- Utsäde och såtidspunkt
- Sortval
- Växtföljd
- Jordbearbetning
- Gynna biologisk mångfald
- Hindra spridning av ogräs och skadegörare

Tidig sådd - rödsotvirus

Exempel på förebyggande åtgärd och skillnaden som såtidpunkt kan göra för angrepp av rödsot på höstkorn

Foto taget i maj 2015 på en demonstrationsodling av höstkorn på Öland. Två sorter Matros (linjesort) och Wootan (hybrid-sort) såddes vid fyra såtidpunkter (5/9, 15/9, 25/9, 6/10). De två parcellerna till vänster är de tidigaste sådda och mest angripna av rödsot. Bilden visar också att det inte var någon skillnad mellan sorterna. Foto: VSC Kalmar

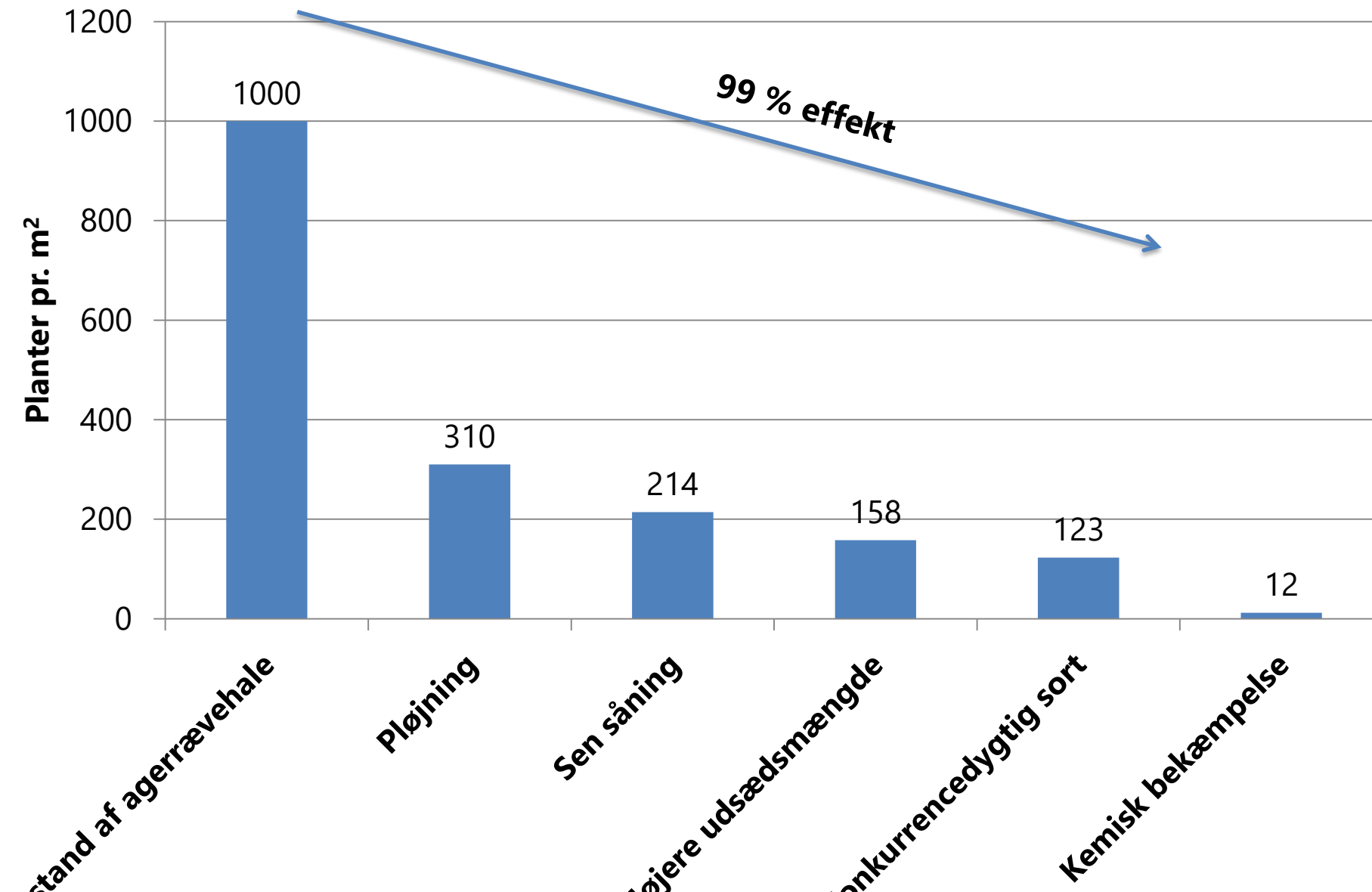
Såtidpunkt – renkavle

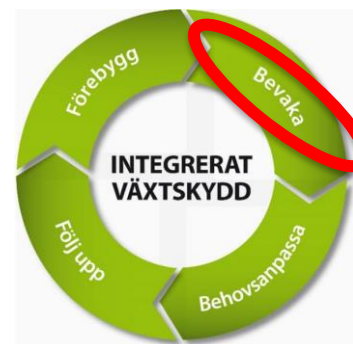
Sådd 14 sep

Sådd 4 okt

Bekämpfung av renkavle

Bevaka i fält Dokumentera

Kristianstads
kommun

Behovsanpassat

- Icke kemiskt, biologiskt, mekaniskt m.m
- Kemiskt

Följ upp och utvärdera!

Summan av kardemumman

Tanken är inte att vi ska sluta använda växtskyddsmedel helt, vi ska göra oss mindre sårbara, mindre beroende av dem och minska dess användning så mycket som möjligt och samtidigt skydda miljön